

ارزیابی تناسب اراضی دشت دارنجان در استان فارس

عبدالحسین ضیائیان و علی ابطی*

چکیده: یکی از اهداف مهم مطالعات خاکشناسی ارزیابی تناسب اراضی و یا به طور کلی یافتن مناطق مستعد و مناسب برای کشاورزی به طور اعم و یافتن مناطق مستعدتر برای هر نوع محصول به طور اخص می‌باشد. در قدیم کشاورزان اراضی خود را به محصولات ویژه‌ای که دوست داشتند اختصاص می‌دادند و برای اینکار از روش آزمون و خطا استفاده می‌کردند ولی امروزه استفاده از خاک براساس اطلاعات حاصله از علوم مختلف استوار می‌باشد که این امر نیاز به تخصصهای مختلف و در دسترس بودن پارامترهای متعدد دارد و به همین دلیل کار ارزیابی تناسب اراضی به خصوص در ایران نسبتاً مشکل و یا غیر ممکن است. به این منظور با توجه به مطالعات خاکشناسی و براساس آمارهای هواشناسی موجود تناسب اراضی واحدهای خاک دشت دارنجان واقع در ۲۵ کیلومتری جنوب غربی شیراز مورد مطالعه قرار گرفت. ارزیابی تناسب اراضی واحدهای مختلف دشت مزبور برای کشت گندم و جو دیم براساس روش فائو صورت گرفت. اساس کار سیستم فوق بر مقایسه فاکتورهای آب و هوایی و مشخصات خاک مورد نیاز گیاه با فاکتورهای آب و هوایی و مشخصات هر منطقه استوار می‌باشد با توجه به این امر نتایج زیر حاصل شد. سری خاک دارنجان واقع در مخروط افکنه‌ها به علت شیب زیاد و مقدار زیاد سنگ و سنگریزه‌های بزرگ و کوچک برای کشت گندم و جو دیم مناسب نبوده و در کلاس N_{2s} یا اراضی همیشه نامناسب قرار می‌گیرند و بایستی آنها را به مراتع طبیعی اختصاص داد. خاکهای سری‌های میشوان، سیاخ و کدنج واقع در دشتهای دامنه‌ای و دشت رسوبی رودخانه‌ای به علت داشتن مقدار زیادی آهک برای کشت گندم جزو اراضی حاشیه‌ای با محدودیتهای فیزیکی (S_{3s}) قرار می‌گیرند اما زمانی که اراضی سری میشوان و کدنج به جو اختصاص می‌یابد به علت حساسیت بیشتر جو نسبت به گندم به رطوبت زیادی در مرحله رویشی، جزو کلاس $S_{3c,s}$ یا اراضی حاشیه‌ای با محدودیتهای آب و هوایی و محدودیتهای فیزیکی خاک که عمدتاً زیادی آهک است قرار می‌گیرند در حالیکه خاکهای سری سیاخ به علت بافت سبکتر نسبت به خاکهای دو سری دیگر از لحاظ تناسب اراضی در کلاس اراضی تقریباً نامناسب N_{1s} طبقه‌بندی می‌شوند.

*- دانشجوی کارشناسی ارشد بخش خاکشناسی، استاد بخش خاکشناسی

دانشکده کشاورزی دانشگاه شیراز